

"SLUŠOVICKÁ MAFIE" V AKCI

Interpelace ministrům vlády a povinnost odpovědět na ně je jedna věc, dopad či skutečný efekt daného "ústavního" kroku věc druhá. Zdá se, že angažovanost poslance České národní rady Jiřího Honajzra z dubna 1991, se minula účinkem. Čeptáři si jistě vzpomenou, že se týkala vyšetřování "causy

Slušovice, resp. trestné odpovědnosti docenta ing. Františka Čuby, CSc., Pavla Drhy a dalších za krádeže a podvody, jež se realizovaly v agrokombinátu Slušovice v průběhu osmdesátých let až do počátku roku 1991...

(Pokračování z minulého čísla)

(Proto dne 17. prosince 1991 podal na 28. schůzi České národní rady Jiří Honajzer novou, tentokrát "naléhavou" interpelaci na ministra vnitra České republiky Tomáše Šokola, ministra financí České republiky Karla Špačka, ministra kontroly České republiky Igora Němce, ministra zemědělství České republiky Bohumila Kubátu, ministra České republiky Jaroslava Šabaty a předsedu vlády České republiky Petra Pitharta ve věci vyšetřování trestné činnosti DAK Slušovice a z něho vzniklých společností...)

Část XIX.

Interpelace se měla původně provádět na plénu České národní rady v pátek 31. ledna 1992, byla však odložena na únor. Vzhledem k závažnosti jejího obsahu ji otiiskujeme celou, z odpovědi potom ty, které poskytl ministr Karel Špaček a Tomáš Šokol. Generální prokurátor České republiky Ludvík Brunner, který, ač neinterpelován, své stanovisko k tomuto problému zaslal též. Mlčení však zachovali ostatní: Jaroslav Šabata, Bohumil Kubát, Petr Pithart...

INTERPELACE JIŘÍHO HONAJZRA

Dámy a pánové, předsedám, že mě mrzí, že tady není přítomna převážná většina ministrů, tedy členů vlády, které hodlám interpelovat. Dovolím bych si na úvod připomenout, že někdejší z Vás si snad vzpomenou, že jsem začátkem dubna 1991, tj. více než před osmi měsíci, interpeloval ministra Šokola ve věci vyšetřování trestné činnosti DAK Slušovice a z něho vzniklých společností. Přijal jsem pak následně koncem dubna v dopisovně odpověď pana ministra Šokola s pochopením, že pro zádr vyšetřování je nutné o některých věcech v této fázi veřejně mluvit. Zároveň jsem však požádal ministra vnitra, generálního prokurátora, ministra zemědělství i pana premiéra, ale i kolegy z "bezpečnostního výboru", aby případ bedlivě sledovali a průběžně kontrolovali.

Dne 27. května 1991 jsem spolu s poslancem Federálního shromáždění Stanislavem Devátým podal na Generální prokuraturu České republiky podnět k zahájení trestního stíhání předsedy DAK MOVA Slušovice docenta ing. Františka Čuby CSc., a jeho prokuristy Pavla Drhy, a to, stručně řečeno, pro neoprávněné podnikání DAK MOVA Slušovice, který vzhledem k tomu, že nebyl registrován u Krajského soudu v Brně, podnikal podle našeho názoru několik měsíců neoprávněné a protizákonné. Ostatně - domnívám se, že i následná registrace DAK MOVA v Bratislavě nemůže být v souladu s československým právním řádem.

Podle mých informací nebyly zcela vyřízeny vzájemné pohledávky všech subjektů vzniklých z původního DAK Slušovice a ani rozdělení majetku nebylo provedeno podle platných nabytých.

Pan generální prokurátor Brunner mi po několika urgentní odpověděl naposledy 27. srpna 1991, že výše zmíněný podnět je součástí šesti speciálního vyšetřovacího týmu ministerstva vnitra, který byl vytvořen na základě interpelace poslance Devátého na pana ministra Langose a na základě mého interpelace na pana ministra Šokola. Generální prokuratura má pak následně přezkoumat rozhodnutí vyšetřovatele z hlediska věcné správnosti a zákonnosti.

Je 17. prosince a výsledky neznám žádné. Vznášim tedy interpelaci na generálního prokurátora České republiky dr. Brunnera, ve které jej žádám, aby urychleně a speciálně posoudil a rozhodl problém s manou zmíněným podnětu.

Dále vznášim interpelaci na následující členy vlády: ministra vnitra pana Šokola žádám, aby urychleně provedl revizi věci než půlroční práce svého speciálního vyšetřovacího týmu a informoval nás o ní; ministra financí pana Špačka žádám, aby prověřil činnost zaměstnanců Krajské finanční správy, kteří se podílejí na šetření finančních operací DAK Slušovice, a kladu mu následující otázky:

1. Proč kontrola finančního ředitelství Brno nezačala finanční revizi JZD AK Slušovice rokem

1989, kdy si jeho vedoucí funkcionáři začali zakládat první soukromé společnosti, ale až rokem 1990?

2. Jak je možné, že kontroly finančních orgánů prováděné v roce 1990 konstatovaly, že vše je v pořádku, a až následná kontrola konstatouje značné daňové úniky a nedostupnost až šedesáti procent dokladů?

3. Jak se řeší případ zahraničního obchodu JZD DAK Slušovice, který nakupoval potraviny, textil, železo apod. pro tržní fondy, tudíž se zápornou daní z obrátů, a obrátem tyto komodity vyvážel do zahraničí bez vrácení dotace do státního rozpočtu? Z příslušných dokladů, což je za rok 1990, podle mých informací asi 30 procent čini toto neoprávněné zvýhodnění zahraničního obchodu JZD Slušovice na úkor občanů několik stovek miliónů korun. Přitom je třeba říci, že tuto činnost prováděl JZD již v roce 1989.

4. Jak bude ministerstvo financí řešit úhradu dlužných daní od JZD AK Slušovice a daňové úniky, které kontrola za období 1990 - 1991 zjistila? Podle mých informací k 31. prosinci 1990 dlužstvo dlužilo státu 400 miliónů Kčs, dnes je to mnohem větší částka. Podle mých zjištění není ze strany finančních orgánů snaha tyto prostředky zajistit, například vystavením delšího platebního výměru a jeho následného vymáhání.

Hlavní část majetka, která přešla do stávajícího DAK MOVA Bratislava a její a nadále rozdělována do nekontrolovatelného množství obchodních společností a ostatní subjekty, které se zaregistrovaly (nebo některé ještě ne), nejsou s to dostát závazkům, které na ně mají přejít, jako jsou nezaplacené pohledávky dodavatelů, nespacené úvěry (v roce 1990 poskytl banky agrokombinátu úvěry ve výši jedné miliardy Kčs) a pod. Takže závazky vůči státnímu rozpočtu budou nedobytné a majetek se rozplyne do obchodních společností vedoucích pracovníků agrokombinátu.

Dovolím si ještě požádat pány ministry státní kontroly a zemědělství Igora Němce a Bohumila Kubátu, aby se v rámci svých možností a kompetencí zapojili do tohoto vyšetřování a pomohli je úspěšně dovést do konce. Pana ministra Šabaty pak žádám, aby se

vzhledem k současné registraci DAK MOVA v Bratislavě obrátil na ty orgány federální i slovenské vlády, v jejichž kompetenci je případná pomoc při vyšetřování.

Na závěr bych požádal pana premiéra Pitharta, aby koordinoval činnost všech členů vlády, na které jsem se s touto interpelací obrátil. Jak jsem se již zmínil ve svém technickém vstupu, problém je aktuální a naléhavý, proto Vás žádám, vážené kolegyně a kolegové, zda byste osouhlasili zkrácenou desetidenní lhůtu. Děkuji Vám za pozornost.

ODPOVĚDI PRVNÍ

(zasláná dopisem generálního prokurátora Ludvíka BRUNNERA dne 31. prosince 1991)

Vážený pane poslanče, k obsahu Vaší interpelace přednesené dne 17. prosince 1991 v České národní radě, v níž jste poukázal na skutečnost, že dosud neznáte výsledek prověřování Vašeho trestního oznámení ze dne 27. května 1991, které provádí vyšetřovací tým Úřadu vyšetřování pro Českou republiku Policie České republiky, uvádím, že jsem toto Vaše vystoupení na půdě parlamentu posoudil jako podnět oznamovatele ve smyslu trestního řádu, jímž se domáháte informace o stavu šetření, event. o průzkumném postupu vyšetřovatele v této věci.

Prověřování Vašeho trestního oznámení ze dne 27. května 1991, které jste podal společně s poslancem Federálního shromáždění Stanislavem Devátým, není dosud skončeno. Přezkoumáním postupu vyšetřovatele jsem zjistil, že délka šetření není způsobilá průtahy vyšetřovatele, ale je ovlivněna rozsahem a komplikovaností prověřované problematiky. O výsledku šetření budete v souladu s trestním řádem vyrozuměni přímo vyšetřovatelem.

V daném stádiu prověřování není možné zveřejnit jeho dílčí výsledky postupem podle § 179 trestního řádu, tj. se souhlasem vyšetřovatele a prokurátora. Cílem tohoto zákonného ustanovení je zajistit, aby předčasným nebo jinak nevhodným zveřejněním informací nebylo zneuožněno úspěšné objasnění věci a nebyla narušena zásada presumpce nevinny. Zveřejnění Vámi vyžadovaných informací by v daném případě

upozornilo na věcné okolnosti, které jsou předřetím setření a které je třeba z taktických důvodů utajit v zájmu zajištění objektivního prověření.

Pokud jde o formu interpelace, kterou jste k dotazu na stav setření v konkrétní věci svolil, dovoluji si upozornit, že takový postup neodpovídá platným právním předpisům.

V každém právním státě je moc zákonodárná oddělena od moci soudní a výkonné. Vztah zákonodárné moci k výkonné moci je tedy možno uplatňovat jen v určitých případech zákonem stanovených. Právním předpisem, který upřesňuje působnost České národní rady vůči vládě, je jejím členům a ostatním vedoucím ústředních orgánů, je zákon o je dnacím řádu ČNR č. 35/1990 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků. Vztah poslanců vůči ministrům a vedoucím ústředních orgánů a jiným právními osobám pak může vycházet pouze z mezí daných oprávněními České národní rady a je upraven zákonem č. 36/1989 ve znění zákona č. 371/1990 Sb. V těchto mezích je Česká národní rada oprávněna zejména podle § 4 písm. g) interpelovat vládu a její členy, podle písm. f) jednat o programovém prohlášení a jednat o důvěře (zákon č. 35/1990 Sb.). Generální prokurátor však není členem vlády.

Při posuzování oprávnění jednotlivých poslanců je pak třeba vycházet z ustanovení § 20 zákona 36/1990 Sb., podle něhož jsou členové vlády a vedoucí ústředních orgánů ČR povinni poskytnout informace, vysvětlení a podklady související s výkonem poslancské funkce. Ta je pak specifikována v § 12 cit. zákona. Pod písmen h) a ch) tohoto ustanovení se sice posílají rovněž umožňuje požadovat vysvětlení podklady a klást otázky, ale opět jen pro potřebu výkonu poslancské funkce, tj. pro činnost zákonodárnou. Zákonodárnou iniciativou pak nelze směřovat s řešením konkrétních trestných případů.

(Tady malou poznámku: Jak tedy vedou, pan generální prokurátor nejenže na dotaz nereagoval, naopak si dovolil záužitk na toho, kdo interpeloval. Inu, zda se, že nejlepší obrana je útok. Anebo možná už dopředu věděl, jak celé vyšetřování Slušovic dopadne. Ale o tom až později...)

ODPOVĚĎ DRUHÁ

(zaslaná dopisem ministra vnitra České republiky Tomášem SOKOLEM dne 27. prosince 1991)

Vážený pane poslanče, v odpovědi na Vaši interpelaci ze dne 17. prosince 1991, která se mnou řízeneho resortu týká velmiakrajově, Vám sdělují, že k odhalení a pro-

cesnímu vyšetřování trestné činnosti pracovníků bývalého družstva ve Slušovicích a z něho vzniklých organizací, byl vytvořen seimonstracelny tým vyšetřovatelů a pracovníků kriminální služby.

V zájmu maximálně objektivizovat setření byl tým dislokován přímo ve Zlíně, avšak mimo policejní objekty. Až na jednoho byli všichni pracovníci týmu vybráni z jiných krajů, takže byla prakticky vyloučena vazba na místní organizační strukturu.

V rámci prováděného setření bylo dosud vyžádáno vysvětlení ve smyslu § 158 tr. řádu od několika set osob a v rámci trestního řízení podle § 101 tr. řádu bylo vyslechnuto kolem jednoho sta svědků. V některých případech je zahájeno trestní stíhání podle ustanovení § 127 a 250 tr. zákona.

Ustanovený pracovní tým inicioval též provedení mimořádné rozsáhlé finanční revize v bývalém JZD AK Slušovice. Rozsah a výsledky této revize budou nejspíš obsahem odpovědi pana ministra Špačka. Přístupné vyšetřující orgány v současné době informace, obsažené v revizní zprávě, vyhodnocují a z trestně právního hlediska je proto nezbytné vyčkat na výsledky hodnocení.

Současně považují za nutné Vám sdělit, že obtížnou práci do značné míry komplikují i některé průvodní jevy, spočívající zejména v dezinformačních tiskových kampaních. V rámci takového kampani došlo i k neomaleným útokům na vedoucí pracovníky týmu, přičemž údaje, hodnotící užší způsobem tyto pracovníky, byly nepravdivé. Zatím co útoky směřující proti týmu dostaly v tisku poměrně široký prostor, nebyly informace, které by věci uvedly na pravou míru, prakticky publikovány.

Lituji, pane poslanče, že Vám nemohu podat podrobnější, vyčerpávající informaci, avšak zveřejnění konkrétních výsledků vyšetřování ani podléhá souhlasu prokurátora a ani já, z titulu své funkce ministra, nejsem procesním orgánem ve smyslu trestního řádu a v tomto smyslu mi ani vyšetřující orgán, byť organizačně včleněn do policie, není podřízen.

ODPOVĚĎ TŘETÍ

(zaslaná dopisem ministra financí České republiky Karlem ŠPAČKEM dne 23. prosince 1991)

Vážený pane poslanče, k Vaší interpelaci na 28. schůzi ČNR ve věci setření finančních operací u DAK Slušovice sdělují:

1. U JZD AK Slušovice jsou daňové kontroly prováděny pravidelně, pokud jde o daň z obratu, finančním úřadem, pokud jde o zemědělskou daň - do roku 1988 finančním odborem ONV, od roku 1989 finančním úřadem.

Na základě výsledků kontrol provedených za rok 1989 bylo DAK

- a) Slušovice doměřeno:
- u) na zemědělské daní ze zisku cca 9 miliónů Kčs
- b) na daní z obratu cca 141.000 Kčs
- c) na daní ze mzdy 14.000 Kčs
- d) vrácení neoprávněné dotace ze státního fondu pro zúrodnění půdy 1, 9 miliónů Kčs
- e) vrácení ostatních neoprávněných čerpání dotací 1, 86 miliónů Kčs.

Celkem bylo uloženo odvčst do státního rozpočtu 12, 915 miliónů Kčs.

V současné době je dokončována rozsáhlá finanční a daňová kontrola hospodaření družstva DAK Slušovice za rok 1990. Cílem této kontroly bylo:

- objasnít správnost vykázané ztráty z hospodaření za rok 1990 (cca 461 miliónů Kčs) ve srovnání se ziskem, vykázaným v roce 1989 (cca 839 miliónů Kčs);
- z podnětu ministerstva vnitra České republiky ověřit upozornění na některé nesprávnosti, které by mohly vyústít i k podezření z trestné činnosti.

Současně bylo rozhodnuto provést kontroly za rok 1991, a to za období od provedení organizačních změn a založení podniku DAK MOVA Slušovice, tj. do 7. června 1991.

Předběžné výsledky ukazují, že tyto cíle se podařilo revizi splnit. Konkrétní číselné výsledky revize nelze zatím uvádět, protože revize ještě ukončeno správní řízení, v rámci kterého budou dodatečné odvčody a sankce realizovány do státního rozpočtu.

Příních celé akce je sledován pracovníky ministerstva financí, kteří v současné době i projednávají metodickou správnost zjištění finančního ředitelství. Zatím nebyly zjištěny nedostatky, které by zpochybnily práci finančního ředitelství.

2. Pokud se týká minulých období, byla za období let 1986 až 1988 provedena finanční revize bývalým KNV v Brně. Výsledkem byl domérek 194 miliónů Kčs, z čehož první splátka byla již uhrazena. Další splátka má splatnost do konce roku 1991 a další do roku 1992.

Uvedeným přehledem o doměřených daních dokumentují, že družstvo DAK Slušovice je trvale pod daňovou kontrolou finančních orgánů. Žádné doměrky nebyly DAK Slušovice prominuty.

Pokud se týká hospodaření s majetkem družstva, nemá ministerstvo financí a jeho orgány žádnou působnost k provádění kontroly. Proto veškeré zjištění skutečností, souvisejících s porušováním řádné majetkové evidence, které mohou usnadňovat nezákonné machinace s majetkem, jsou předávány orgánům činným v trestním řízení. Se zvláštní skupinou ministerstva vnitra České republiky, která pracuje vlast-

ními metodami, revizní skupina na tomto úseku spolupracuje.

Pokud jde o případnou nedostupnost dokladů ke kontrole, připomínám, že finanční orgány mají možnost, nevede-li poplatník příkazně účetnictví, stanovit daňovou povinnost podle pomůcek, které má k dispozici, např. též kvalifikovaným odhadem. Tento způsob je aplikován právě při současné prováděné revizi v DAK Slušovice.

3. Kontrolami v DAK Slušovice nebylo zjištěno, že by uvedená organizace čerpala zápornou daň z obratu u dovezeného zboží pro zpětný vývoz. Bylo však zjištěno, že tato organizace nakupovala potravinářské výrobky od tuzemských výrobců za ceny obsahující zápornou daň z obratu. Tyto výrobky byly přefakturovány vývozním podnikům IMEX Praha, IMEX Bratislava a REMPO Bratislava. V rámci prováděné kontroly bude tato záporná daň odčerpána do státního rozpočtu.

4. Postup při vymáhání dlužných daní je upraven ve vyhlášce č. 16/1962 Sb. a v zákoně č. 71/1967 Sb. Ubezpečuji Vás, že budou využity veškeré zákonné prostředky k tomu, aby doměřené daně byly do státního rozpočtu odčerpány.

Správa daní je speciální činnost specializovaných finančních orgánů, která nemůže být nahrazována či vykonávána jinými správními orgány. Samozřejmě souhlasím s Vaší iniciativou směřující k tomu, aby ministerstvo státní kontroly a ministerstvo zemědělství České republiky uplatnilo vůči družstvu DAK Slušovice své kontrolní kompetence.

Jakmile bude probíhající revize komplexně ukončena, předáme informace o jejích výsledcích ministerstvu vnitra České republiky, Generálnímu prokurátoru ČR, ministerstvu státní kontroly ČR a ministerstvu zemědělství ČR.

(Co dodat na závěr této interpelace a odpovědi na ní? Nic. Vše potřebné bude řešeno v následujících člátcích tohoto seriálu prosláhlým výsledkům setření speciálního vyšetřovacího týmu pana ministra vnitra JUDr. Tomáše SOKOPI. Či v odpovědích Generálního prokurátora České republiky na podněty k trestnímu stíhání resp. odvolání k výsledkům vyšetřování. Mnohem významnější je však něco jiného. Dochce případ Slušovice není uzavřen. Ti, co kradli a podváděli nejsou potrestáni. Bohužel, hlavně s příčinami některých pánu ministrů a ústředních vedoucích pracovníků. Tehdejších i dnešních. Pochopitelně, nevymáje z toho policie...)

(pokračování přístie)

Jiří F. PILOUS